

Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2020 r.

30.11.2021 r.

spadek r/r liczby jednostek reintegracji społeczno-zawodowej

W 2020 r. działały aktywnie 1283 jednostki reintegracji społeczno-zawodowej (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), tj. o 6 mniej niż w 2019 r. W porównaniu do 2015 r. liczba tych jednostek wzrosła o 94.

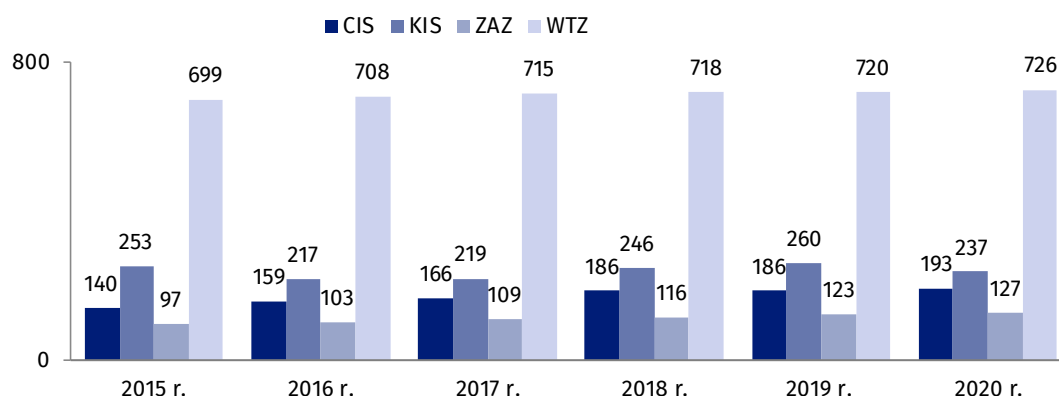
W ciągu 2020 r. z usług reintegracji społeczno-zawodowej świadczonych przez CIS, ZAZ i WTZ skorzystało blisko 44,1 tys. osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. o 0,5% mniej niż w poprzednim roku. W 2015 r. natomiast z tych usług

skorzystało 40,3 tys. takich osób, co oznacza, że w latach 2015-2020 nastąpił w tym zakresie wzrost o 8,5%.

Aktywne jednostki reintegracji społeczno-zawodowej

łącznie w 2020 r. aktywnie działały 1283 jednostki reintegracji społeczno-zawodowej. Liczba ta zmniejszyła się w porównaniu do 2019 r. o 6 jednostek, tj. o 0,5%. W 2020 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, działały głównie placówki nakierowane na aktywizację osób z niepełnosprawnościami – 726 warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) i 127 zakładów aktywności zawodowej (ZAZ). Wśród placówek świadczących usługi również dla osób z innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym aktywnie działały 193 centra integracji społecznej (CIS) i 237 kluby integracji społecznej (KIS).

Wykres 1. Liczba aktywnych jednostek reintegracji społeczno-zawodowej w latach 2015-2020

Między 2015 r. a 2020 r. łączna liczba CIS, ZAZ, WTZ oraz KIS zwiększyła się o 94 jednostki, tj. o 7,9%. W tym okresie liczba poszczególnych aktywnych jednostek reintegracji zmieniła się następująco: centrów zwiększyła się o 37,9%, zakładów aktywności zawodowej zwiększyła o 30,9%, warsztatów terapii zajęciowej – zwiększyła o 3,9%, a klubów integracji społecznej – zmniejszyła o 6,3%. Liczba CIS, ZAZ i WTZ przez cały analizowany okres rok do roku wzrastała, natomiast liczba KIS wahała się, osiągając najwyższą wartość w 2019 r. (260 jednostek), a najniższą w 2016 r. (217 jednostek).

Organizatorem jednostek reintegracji społeczno-zawodowej, podobnie jak w latach wcześniejszych, były najczęściej podmioty sektora non-profit, tj. stowarzyszenia, fundacje oraz społeczne podmioty wyznaniowe – utworzyły one 2/3 (66,6%) ogólnej liczby CIS, KIS, ZAZ oraz WTZ.

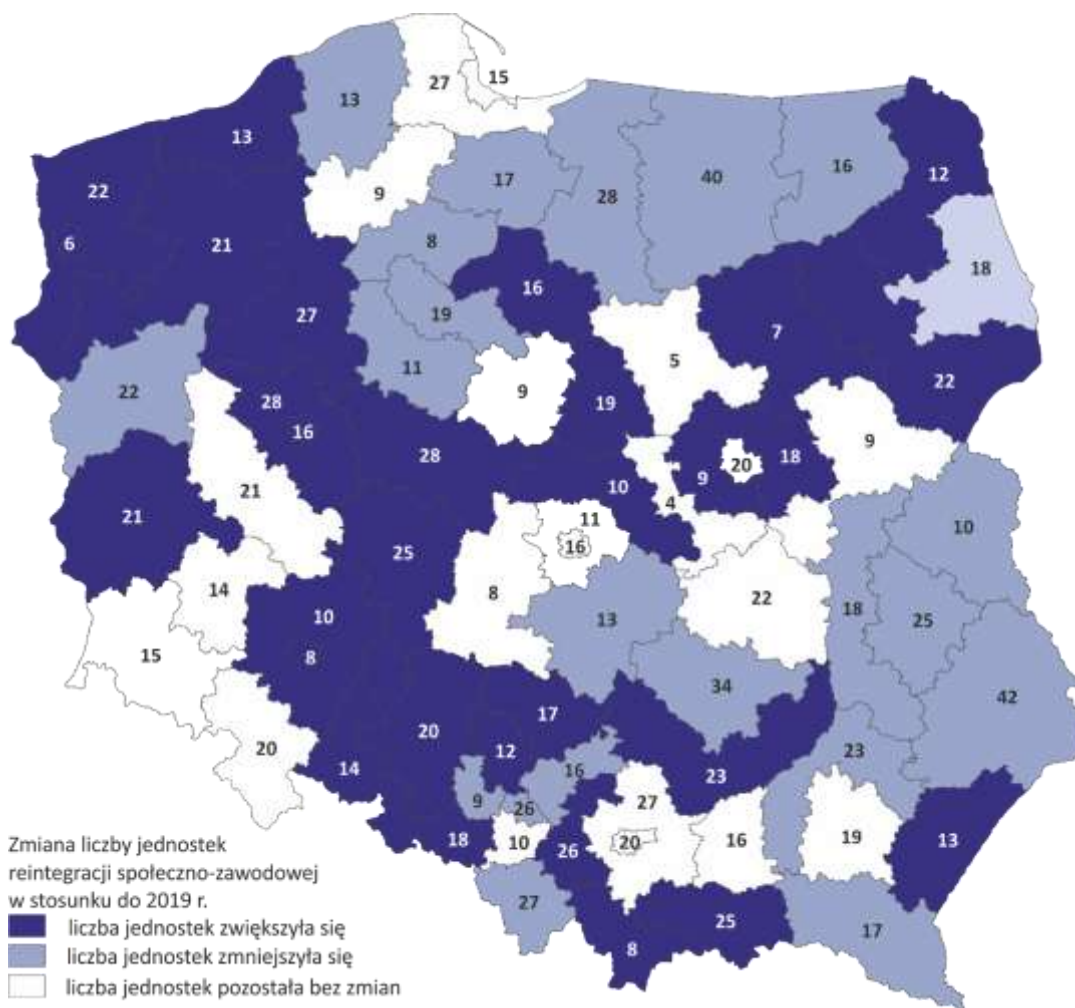
W porównaniu z 2015 r. liczba jednostek reintegracji społeczno-zawodowej zwiększyła się o 7,9%.

Najwięcej CIS, KIS, ZAZ oraz WTZ zlokalizowanych było w województwach: wielkopolskim (11,3% ogółu placówek), śląskim (10,5%), małopolskim (9,5%), mazowieckim (8,8%) i lubelskim (7,4%). Między 2019 r. a 2020 r. ze względu na zwiększenie się liczby jednostek reintegracyjnych w województwie wielkopolskim o 8,2%, zmieniło się województwo, w którym funkcjonowało najwięcej jednostek ze śląskiego na wielkopolskie.

Odnosząc liczbę jednostek reintegracji społeczno-zawodowej do liczby ludności, w 2020 r. w skali kraju na 100 tys. ludności przypadały 3,4 placówki tego rodzaju i w porównaniu z 2019 r. wartość ta nie uległa zmianie. Najwyższą wartość wskaźnik ten przyjął w województwie warmińsko-mazurskim – 5,9 jednostek na 100 tys. ludności. Województwo mazowieckie, analogicznie jak w ubiegłym roku, osiągnęło najniższą wartość wskaźnika – 2,1 placówki na 100 tys. ludności.

Na tle kraju największą liczbą placówek świadczących usługi integracji społeczno-zawodowej, podobnie jak w 2019 r., wyróżniły się podregiony: chełmsko-zamojski (42), olsztyński (40), a następnie - kielecki (34). W stosunku do 2019 r. w 30 z 73 podregionów zwiększyła się liczba placówek (najczęściej przybyła jedna placówka), a w 22 podregionach – zmniejszyła (głównie o 1, natomiast w podregionie puławskim i olsztyńskim zlikwidowano po 5 takich placówek).

Mapa 1. Jednostki reintegracji społeczno-zawodowej według podregionów w 2020 r.

Beneficjentami usług integracyjnych świadczonych w 2020 r. przez CIS, ZAZ i WTZ było 44,1 tys. osób. Od 2019 r. liczba odbiorców usług tych placówek zmalała o 0,5% tj. o 0,2 tys. osób. Biorąc pod uwagę typ placówki, w jakiej prowadzono integrację społeczno-zawodową, największą grupę beneficjentów stanowili uczestnicy WTZ (63,7%), następnie - uczestnicy zajęć w CIS (23,5%), a najmniejszą - osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym zatrudnione w ZAZ (12,8%).

Między 2019 r. a 2020 r. o 0,2 tys. osób zmniejszyła się liczba odbiorców usług integracji społeczno-zawodowej świadczonych przez CIS, WTZ oraz ZAZ.

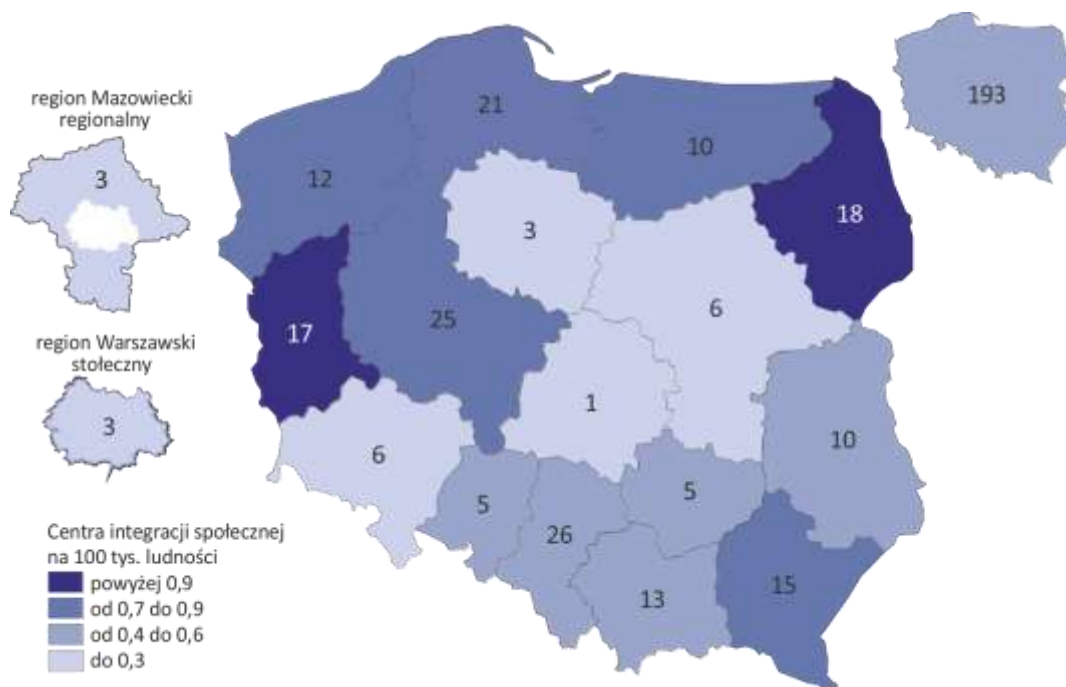
Centra integracji społecznej

Na koniec 2020 r. w Polsce aktywnie działały 193 centra integracji społecznej. W stosunku do 2019 r. liczba ta zwiększyła się o 7, przy czym odnotowano podwojenie liczby placówek w województwie zachodniopomorskim (z 6 do 12), a w 4 województwach zmniejszenie ich liczby o 1 (lubuskie, łódzkie, wielkopolskie i świętokrzyskie). Zarówno w 2020 r. jak i w 2019 r.,

2/3 centrów integracji społecznej prowadzonych było przez organizacje non-profit (128 jednostek). Jednostki samorządu terytorialnego, głównie gminy, prowadziły w 2020 r. 56 centrów integracji społecznej, a 8 aktywnych CIS działało przy spółdzielniach socjalnych. Jedno centrum integracji społecznej prowadzone było przez spółkę.

Najwięcej CIS miało swoje siedziby w województwach: śląskim (13,5%), wielkopolskim (13,0%) i pomorskim (10,9%). Między 2019 r. a 2020 r. liczba CIS w województwie śląskim wzrosła z 25 na 26, z kolei w województwie wielkopolskim zmniejszyła się z 26 na 25, co przełożyło się na zmianę województwa, w którym zlokalizowanych było najwięcej CIS. Najwyższe nasycenie placówkami CIS w stosunku do liczby ludności zamieszkującej dane województwo odnotowano w województwie lubuskim, gdzie na 100 tys. ludności przypadało 1,7 jednostek tego rodzaju, podczas gdy przeciętnie w kraju było to 0,5 jednostki.

Mapa 2. Centra integracji społecznej według województw i regionów w 2020 r.

W 2020 r. były 193 aktywne CIS, które świadczyły usługi integracji społeczno-zawodowej 10,4 tys. uczestnikom.

W 2020 r. w prowadzonych przez CIS zajęciach uczestniczyło 10,4 tys. osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym¹. W porównaniu do 2019 r. liczba uczestników zmalała o 6,6% (w 2019 r. było to 11,1 tys. osób). W 2020 r. aż 2/3 aktywnych CIS miało mniej uczestników niż w roku poprzednim. Przeciętnie na jeden CIS przypadało 54 uczestników.

Najczęściej uczestnikami zajęć z zakresu integracji społecznej i zawodowej, według deklaracji CIS, były osoby długotrwale bezrobotne – stanowiły one 40,6% wszystkich odbiorców usług świadczonych przez CIS. Udział tej grupy zmniejszył się o 1,1 p. proc. w porównaniu z 2019 r. W dalszej kolejności ze wsparcia CIS korzystały osoby uzależnione od alkoholu lub środków psychoaktywnych (14,1%) oraz niepełnosprawne (12,3%). Z kolei niewielki udział wśród beneficjentów CIS miały osoby, dla których główną przestanką wykluczenia była bezdomność (5,6%) lub choroba psychiczna (2,5%).

Kluby integracji społecznej

Na koniec 2020 r. w Polsce działało 237 klubów integracji społecznej. Liczba aktywnych KIS zmniejszyła się o 23 jednostki w porównaniu z 2019 r. Na 100 tys. ludności przypadało w 2020 r. 0,6 jednostki tego rodzaju.

Kluby integracji społecznej, jako jedyny typ z jednostek reintegracji społeczno-zawodowej, w zdecydowanej większości (66,7%) prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego lub podległe im jednostki organizacyjne, takie jak np. ośrodki pomocy społecznej lub domy pomocy społecznej. Pozostałe kluby integracji społecznej prowadzone były przez organizacje non-profit (32,1%) oraz spółdzielnie socjalne (1,3%).

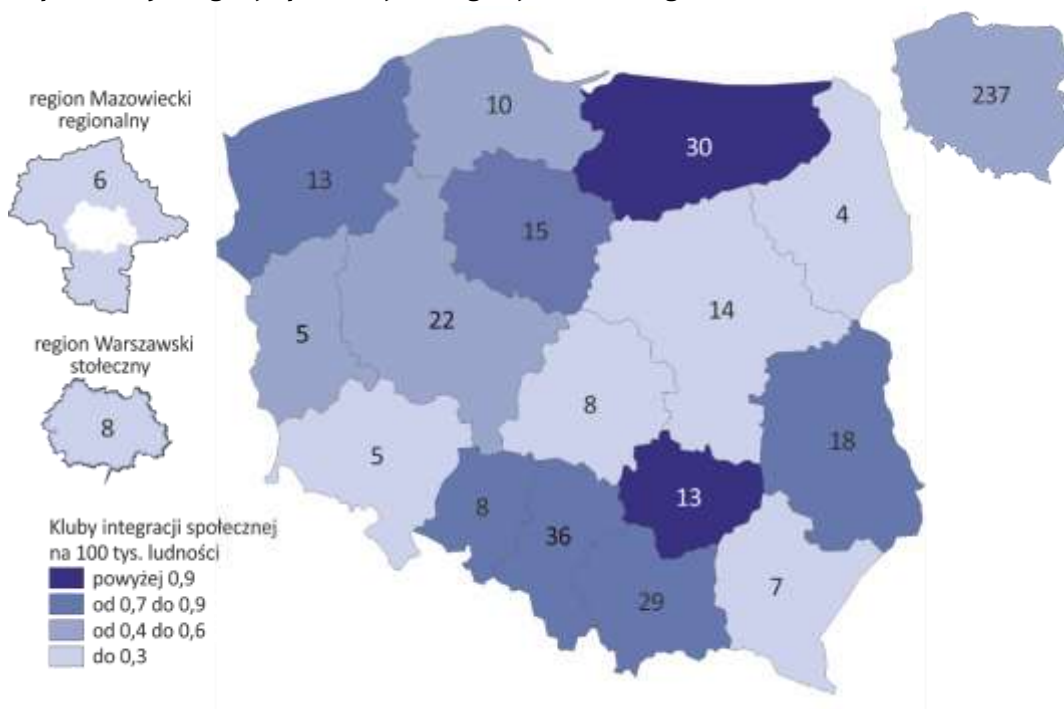
Najwięcej KIS miało swoje siedziby w województwach: śląskim (15,2%), warmińsko-mazurskim (12,7%) i małopolskim (12,2%). W stosunku do 2019 r. nastąpiły relatywnie duże zmiany

W 2020 r. było 237 aktywnych KIS. 2/3 z nich prowadziły jednostki samorządu terytorialnego.

¹ Liczba i struktura uczestników CIS liczona tylko dla tych CIS, które złożyły sprawozdanie z działalności.

w trzech województwach w zakresie liczby działających KIS. Między 2019 r. a 2020 r. w województwie lubelskim liczba KIS zmniejszyła się o 15, a w województwie warmińsko-mazurskim o 13, z kolei w województwie wielkopolskim wzrosła o 10 jednostek.

Mapa 3. Kluby integracji społecznej według województw i regionów w 2020 r.

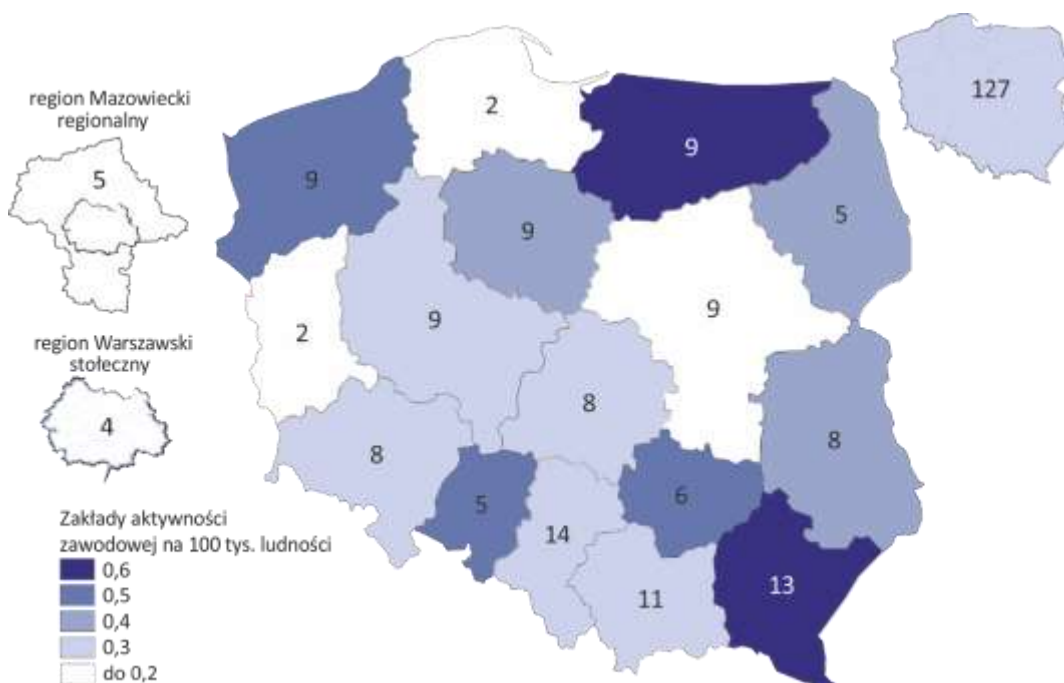

Zakłady aktywności zawodowej

Na koniec 2020 r. na terenie kraju działało 127 zakładów aktywności zawodowej. Liczba ZAZ w porównaniu z 2019 r. wzrosła o 4 jednostki.

Większość jednostek w 2020 r. (64,6%) prowadziły organizacje non-profit. W przypadku 33,1% ZAZ organem prowadzącym były jednostki samorządu terytorialnego (gminy lub powiaty), dwa zakłady prowadziły spółdzielnie socjalne, a jeden ZAZ prowadzony był przez spółkę. Struktura organów prowadzących zakłady aktywności zawodowej nie zmieniła się znacząco od 2019 r.

Mapa 4. Zakłady aktywności zawodowej według województw i regionów w 2020 r.

W 2020 r. aktywnie funkcjonowało 127 ZAZ, które zatrudniały łącznie 5,6 tys. osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Najliczniej ZAZ występowały w województwie śląskim (11,0%) oraz podkarpackim (10,2%), a następnie małopolskim (8,7%). W porównaniu z 2019 r. w większości województw liczba działających zakładów aktywności zawodowej nie zmieniła się. Wzrost liczby zakładów o 2 podmioty nastąpił w województwie świętokrzyskim, zaś w województwach: łódzkim oraz opolskim liczba ZAZ zwiększyła się o 1. Żadna z istniejących jednostek w 2019 r. na terenie kraju nie utraciła statusu ZAZ.

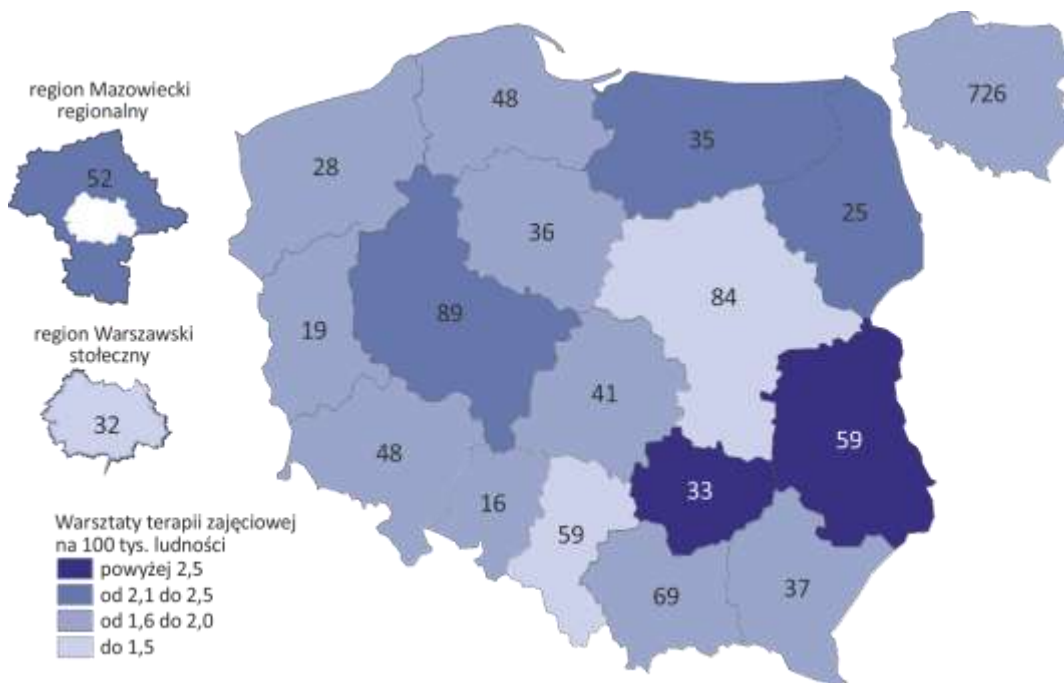
Na koniec 2020 r. we wszystkich zakładach aktywności zawodowej zatrudnionych było łącznie ponad 7,4 tys. osób. W porównaniu z 2019 r. łączne zatrudnienie w ZAZ zwiększyło się o 2,7%.

Działalność reintegracyjna ZAZ ustawowo² kierowana jest do osób, które posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną. Na koniec 2020 r. liczba reintegrowanych zatrudnionych w ZAZ wynosiła 5,6 tys., w tym osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowiły 58,6%. Udział zatrudnionych osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w ogólnej liczbie zatrudnionych nie zmienił się względem poprzedniego roku i wyniósł 75,8%. Przeciętnie w jednym ZAZ w celach reintegracyjnych zatrudniano w 2020 r. 44 pracowników z niepełnosprawnością.

Warsztaty terapii zajęciowej

Na koniec 2020 r. aktywną działalność prowadziło 726 warsztatów terapii zajęciowej, tj. o 6 więcej niż w poprzednim roku. WTZ, najczęściej w porównaniu z innymi rodzajami jednostek reintegracji społeczno-zawodowej, prowadziły organizacje non-profit – w skali kraju były one organizatorem 78,4% warsztatów. Kolejne 17,8% WTZ działało w ramach jednostek samorządu terytorialnego i instytucji im podległych, a 3,9% prowadziły inne podmioty.

Mapa 5. Warsztaty terapii zajęciowej według województw i regionów w 2020 r.

W 2020 r. aktywnie działało 726 WTZ, z których usług skorzystało 28,1 tys. osób z orzeczoną niepełnosprawnością.

W 2020 r. najwięcej warsztatów terapii zajęciowej miało swoje siedziby w województwach wielkopolskim (12,3%) oraz mazowieckim (11,6%). W porównaniu do 2019 r. nie odnotowano większych zmian w ramach poszczególnych województw. W tym okresie w województwie

² Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. 2020 r. poz. 426).

wielkopolskim liczba WTZ wzrosła o 2, zaś w województwach: mazowieckim, małopolskim, opolskim i śląskim o 1.

W 2020 r. z zajęć w warsztatach terapii zajęciowej skorzystało 28,1 tys. osób z orzeczoną niepełnosprawnością, o 0,4 tys. więcej niż rok wcześniej. Przeciętnie w zajęciach w jednym WTZ uczestniczyło 39 takich osób (o jedną osobę więcej w stosunku do poprzedniego roku).

Porównując średnią liczbę uczestników, najwyższy wskaźnik odnotowały województwa: podkarpackie, śląskie i świętokrzyskie (we wszystkich tych województwach było to średnio 49 osób). Najmniejszymi wartościami charakteryzowały się: opolskie (27 osób) i pomorskie (32).

Informacja metodologiczna

Notatka została opracowana na podstawie danych pochodzących ze źródeł administracyjnych pozyskanych w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2020:

- od wojewodów dotyczące CIS, KIS oraz ZAZ (w zakresie rejestrów i ewidencji placówek);
- z Centralnej Aplikacji Statystycznej MRiPS (w zakresie działalności CIS);
- z Systemu Przetwarzania Danych z Samorządów Powiatowych PFRON (w zakresie liczby WTZ oraz ich działalności).

Dane z różnych źródeł były ze sobą zestawiane i weryfikowane przez pracowników służb statystyki publicznej, a stwierdzone niespójności i braki były wyjaśniane, a następnie poprawiane.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Badań Społecznych GUS
Dyrektor Piotr Łysoń
Tel: 22 449 40 27
współpraca
Urząd Statystyczny w Krakowie

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Banaszek
Tel: 695 255 011

Wydział Współpracy z Mediami
Tel: 22 608 34 91, 22 608 38 04
e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

Powiązane opracowania

[Sektor non-profit w 2018 r.](#)

[Współpraca organizacji non-profit z innymi podmiotami w 2019 roku](#)